

Fjärde söndagen i Treenighetstid

Guds förekommande nåd – Den förlorade sonens söndag

Jes 66:12-14; 1 Pet 5:5-11; Luk 15:1-7; Ps. 25:1b-2, 5, 7

I Guds; Faderns och Sonens och den Helige Andes namn.

I Lukas femtonde kapitel ger Jesus oss tre liknelser. Liknelsen om den förlorade sonen, som givit denna söndag namn; liknelsen om det förlorade myntet och, slutligen, liknelsen om det förlorade fåret som vi hört idag. I samtliga tre är det något kärt som förloras: en son, ett mynt och ett får. Och i samtliga berättelser blir de återfunna och vänder åter till hushållet där det ställs till med fest.

Vi förstår att det liknelserna vill förmedla är hemkomsten; att hushållet är Guds gemenskap; att den som varit på villovägar alltid är välkommen hem och att Gud förlåter den som vänt sig bort men vänder åter.

Här finns, då man jämför liknelserna, ändå vissa skillnader. I berättelserna om myntet respektive fåret nämns en aktiv person som lägger möda på att leta upp det som förlorats. Kvinnan städar hela sitt hus i jakt på myntet och fåret letas medvetet upp av herden. Både kvinnan och herden lägger allt annat åt sidan för att söka upp det enda förlorade. Vi får höra att glädjen är stor över det som återfinns och på samma sätt, avslutar Jesus liknelserna, ”blir det glädje bland Guds änglar över en enda syndare som omvänder sig.”¹ Till och med ”större glädje i himlen över en enda syndare som omvänder sig än över nittionio rättfärdiga som inte behöver någon omvändelse.”²

Men, så kommer vi till liknelsen om den förlorade sonen där det inte sägs något alls om att någon ger sig ut för att leta reda på och återföra sonen. I stället är det den unge sonen som själv kommer till besinning. Han säger, mitt i sitt elände: ”Jag vill stå upp och gå hem till min far och säga till honom: ’Far, jag har syndat mot himlen och inför dig. Jag är inte längre värd att kallas din son. Låt mig få bli som en av dina arbetare.’”³ Han reser sig och vänder åter hem. Och han säger just de orden till sin far, som svarar: ”min son var död men har fått liv igen, han var förlorad men är återfunnen. Och festen började.”⁴

¹ Luk 15:10

² Luk 15:7

³ Luk 15:18-19

⁴ Luk 15:24

Han besinnade sig; insåg att den väg han slagit in på leder fel. Han kom till sans. Men här finns, i texten, en not som låter läsaren veta att en ordagrann översättning lyder: ”han kom till sig själv”. Och i en engelsk bibelöversättning (King James Bible) läser man ”and when he came to himself”⁵.

Med ens framträder en fundamental skillnad mellan dessa liknelser. En handlar om ett mynt; ett ting. En annan om ett får. Och så den tredje om en människa som valde att vandra iväg på egen hand. Vi finner här en skillnad som går tillbaka till skapelsen i det att människan som är skapad till Guds avbild har givits självmedvetande och fri vilja.

Visserligen handlar liknelsen om fåret som irrar sig bort från hjorden också om oss, som människor; om Herdens omsorg om oss. Men berättelsen om den förlorade sonen ger oss ytterligare en dimension, nämligen att jag som människa förväntas samarbeta. Det förväntas av mig att jag, baserat på min fria vilja, säger Ja och vänder åter till Fadern.

Gud kom också till sonen som hade irrat sig bort. Helig Ande verkade och det var samvetet som fick honom att besinna sig, stå upp och gå hem till sin far.

Allt som görs och sägs utifrån den fria viljan är alltså inte bra. Men den är nödvändig i det att vi, som människor, måste vilja tacka ja till kallelsen. Annars vore vi marionetter, något vi inte är skapade som.

Förra söndagens tema var just kallelsen till Guds rike. Gud kallar oss alla till sig. Gud vill att vi alla skall räknas bland de heliga. Vägen dit går via Jesus Kristus, den sanna vägen, men uppgifterna är många.

Den förlorade sonen insåg att han var kallad att vara en av faderns arbetare. ”Låt mig få bli som en av dina arbetare”⁶ ber han. Ock så kallas vi, var och en, att vara Guds medarbetare. Därför frågar vi oss själva och i bön: Herre, vad är min uppgift? Vad har du kallat mig till? Hur sammanfaller min vilja bäst med Din?

I förra söndagens episteltext hörde vi den helige aposteln Paulus, som skrev: ”Vi vet att allt samverkar till det bästa för dem som älskar Gud, som är kallade efter hans beslut.”⁷

Och det var där den förlorade sonen kom till sans. Han insåg att han älskar Gud Fadern. Därför vände han om. Det är där det börjar. I och med att kärleken till Gud är grunden i allt vi gör, blir risken mindre att vi hamnar på avvägar. Ty många är de krafter som vill låna vår fria vilja.

Den helige Petrus hörde vi: ”Er fiende djävulen går omkring som ett rytande lejon och söker efter någon att sluka. Stå emot honom, orubbliga i tron, och tänk på att era bröder här i världen går igenom samma lidanden.”⁸

⁵ <http://www.kingjamesbibleonline.org/Luke-Chapter-15/>

⁶ Luk 15:19

⁷ Rom 8:28

⁸ 1 Pet 5:8-9

Men här finns ett problem. Den fiende som vill låna din vilja ser inte ut som ett rytande lejon. Motståndaren kommer inte och presenterar sig och du kommer aldrig att känna igen honom på hornen i pannan. Antikrist – precis så: det som är mot Sanningen, Jesus Kristus – är försåtligt osynlig och slukar oss i stället under täckmantel av allt sådant som är lätt att säga Ja till. *Anti* (grek.) kan också betyda ”i stället för”, vilket ytterligare belyser det förrådiskt försåtliga. Fienden vill att vi vänder vår vilja till något annat än Kristus och i det vänder oss till sådant som känns bra; verkar roligt; sägs vara gott och kärleksfullt i stället för att kalibrera den med Guds. Därför ser vi idag hur personerna i Treenigheten – Fader, Son och Helig Ande – på sina håll ges andra namn. I stället för dem som har uppenbarats för oss.

Att samarbeta; att låta min egen vilja smälta samman med Guds; att var och en hittar de uppgifter Gud har kallat oss till och därmed leva i Kristi efterföljd, leder till att den osynlige blir synlig och att fler – liksom den förlorade sonen – kan höra Helig Ande och komma till sans. Att som ett Guds barn komma till sig själv är att komma hem till Fadern. Men för att finna sig själv; sitt sanna jag, måste vi börja i att älska Gud.